

**BESLUITENLIJST VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE
RAADSCOMMISSIE RUIMTE d.d. 17 september 2020 (reguliere aanvang 20.00 uur).**

Een integrale geluidsopname van deze vergaderingen is te beluisteren op
www.papendrecht.nl

Aanwezig:

De heer R. Lammers (voorzitter);

De heer P. Stremler (PAB), de heer J.H. Hoogeveen, de heer A.N. Tromp (PAB), de heer L.T. van den Dool (CDA), mevrouw A. van der Matten-Spek, mevrouw A. Bokma (VVD), de heer A.P.J. den Dekker (ChristenUnie), de heer J.L. van Erk (Christen Unie), de heer L.J. van Hal (D66), de heer A.J. Kosten (SGP), de heer A. Boersma (SGP), de heer T. Wolters (PvdA), en mevrouw Y. van Engelen (GroenLinks) en de heer L. Quist (GroenLinks).

De heer G. Gabry, Programmadirecteur Omgevingswet, Kuiper Compagnons, inzake agendapunt 08

De heer W. van Oosten, strategisch beleidsadviseur ruimtelijke ontwikkeling/projectleider Omgevingsvisie gemeente Papendrecht, inzake agendapunt 08

De heer W. Verbakel, voorzitter Drechtsteden Energie, inzake agendapunt 09

De heer F. Lakemeier Drechtse Stroom, inzake agendapunt 09

Joey Reedijk, Programmamanager Energietransitie Drechtsteden, inzake agendapunt 09

Mevrouw C. Verver, portefeuillehouder

De heer A.M.J.M. Janssen, portefeuillehouder

De heer P.L. Paans, portefeuillehouder

De heer C. de Ruijter, portefeuillehouder

De heer A.J. Moerkerke, burgemeester, portefeuillehouder

Mevrouw Bijman, raadsadviseur/plv. griffier

Afwezig: de heer A. Stremler (PAB) en mevrouw H. Hoekstra (OP).

01. Opening.

De voorzitter opent de vergadering en heet eenieder van harte welkom. Er zijn afmeldingen van de heer STREMLER en mevrouw HOEKSTRA.

02. Vaststelling van de agenda.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

03. Vaststelling van de besluitenlijst van de openbare vergadering van 24 juni jl.

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

04. Spreekrecht.

Er zullen 2 insprekers aan het woord komen bij het concept RES. Verder wordt er geen gebruik gemaakt van het spreekrecht.

05. Vragenkwartier.

De heer HOOGEVEEN geeft aan dat Excelsior as. zaterdag een evenement zal organiseren, waarvoor zij -om de 1,5 meter te handhaven- dranghekken nodig hebben die zij moeten huren. Omdat het bekend is dat verenigingen in zwaar weer zitten vraagt hij zich af of het nodig is dat zij de dranghekken van de gemeente moeten huren en stelt voor deze gratis te verstrekken.

Wethouder JANSSEN kan dit uitzoeken, mogelijk kunnen we iets voor deze club betekenen, maar kan hierover nog geen toezegging doen.

De heer WOLTERS merkt op dat voetbalvereniging Papendrecht ook om dranghekken heeft gevraagd. De gemeente heeft aangegeven geen extra dranghekken meer te hebben en dat zij deze extern gehuurd moeten worden.

Mevrouw BOKMA verwijst naar het trieste incident waar een meisje van 2 jaar is verdronken in een met kroos bedekte sloot. Zij vraagt of er in woonwijken in Papendrecht ook met kroos bedekte sloten zijn en zo ja, of dat kroos verwijderd zal worden.

Wethouder JANSSEN antwoordt dat er inderdaad sloten met kroos zijn en dat daar in het verleden een melding over is gedaan. Niet alles is helaas te voorkomen. Het is moeilijk om op basis van een incident te beoordelen of het beleid daarom anders moet worden, destijds is geoordeeld van niet. Wethouder JANSSEN geeft aan schriftelijk terug te komen op de vraag over met kroos bedekte sloten in Papendrecht.

Mevrouw BOKMA heeft 2 brieven ontvangen: 1 met een cadeaubon van € 45,- van het Energieloket voor besteding aan isolatiemaatregelen. Aansluitend daarop ontving zij gisteren een vervolgbrief met een aanbod voor een energiescan. De bon is echter maar tot 19 september geldig en kan dus niet besteed worden aan de maatregelen die uit de isolatiescan komen. Zij stelt voor iets te doen aan de geldigheid van de bon, zodat dit wel het geval is.

Wethouder JANSSEN antwoordt dat € 45,- uiteraard niet genoeg is voor alle maatregelen. Deze voucher is bedoeld voor de meest makkelijke maatregelen (bv. isolatiefolie voor de radiator). De volgorde van de maatregelen vindt hij daarom niet erg van belang. Deze actie loopt (bij een andere wijk) echter wel wat langer door, mocht het zo zijn dat er geld (van de subsidie van de Rijksoverheid) wordt overgehouden kan de voucher opnieuw aangeboden worden.

Mevrouw BOKMA vindt het toch jammer. De scan zou inzicht kunnen geven in wat de meest makkelijke/slimme maatregel is.

Er zijn verder geen vragen.

06. Lijst ingekomen stukken en mededelingen.

De heer P. STREMLER is benieuwd naar het standpunt van het college op de onder B-01 ingezonden inwonersbrief van de bewoners van de Karel Doormanlaan, de Van Speijkstraat en de Kerkbuurt, waarin zij bezwaar maken tegen het plan om tiny houses te realiseren op het stuk grond tussen de Karel Doormanlaan en de dijk. De buurtbewoners vrezen voor aantasting van hun privacy en voor geluidsoverlast. Omdat dit stuk grond de bestemming *onbebouwd erf* heeft zou dit betekenen dat er überhaupt niet gebouwd mag worden. De PAB-fractie vraagt of de portefeuillehouder de bezwaren ter harte neemt en hoe het zit met het bestemmingsplan.

Wethouder JANSSEN geeft aan dat het college signalen van omwonenden altijd serieus neemt en dat bezwaren altijd mee worden genomen bij eventuele verdere overwegingen. Na de presentatie in de commissie Ruimte van Tiny Houses Drechtsteden waren er overwegend positieve reacties op het initiatief. Aansluitend daaraan heeft hij met hen gesproken om te kijken waar en op welke wijze een experiment gestart kan worden om een beperkt aantal tiny houses mogelijk te maken in Papendrecht. De initiatiefnemers kwamen hierop al vrij snel met een perceel, waarvan de eigenaar bereid was om mee te werken. Vervolgens is er samen een plan opgesteld en -op verzoek van de gemeente- was het de bedoeling om in gesprek te gaan met omwonenden. Helaas heeft corona op dat moment roet in het eten gegooid. Daarna heeft men nog een andere informatieavond gepland, maar in opmaat naar deze avond bleek dat er nog een zakelijke belemmering was, hetgeen e.e.a. ingewikkeld maakt. De portefeuillehouder heeft van Tiny Houses Drechtsteden nog niet begrepen hoe men het vervolg ziet. Formeel is er echter ook nog geen officiële aanvraag ingediend om tiny houses te realiseren. De huidige bestemming is vastgelegd, maar de wet biedt in het kader van een experiment -als daar een goede belangenafweging aan ten grondslag ligt- ruimte om daarvan af te wijken. Het college wacht af waar Tiny Houses Drechtsteden mee komt.

Er zijn verder geen opmerkingen m.b.t. de ter inzage gelegde stukken of mededelingen.

Mededingen van het college

Wethouder VERVER wenst in afstemming met de Agendacommissie iets aan de commissie voor te leggen. De invoering van de Omgevingswet vergt ook na de totstandkoming van de Omgevingsvisie betrokkenheid en een actieve rol van de raad. Hierover is n.a.v. een procesvoorstel in de Agendacommissie 2 keer met de projectleider en de deskundige uit de organisatie van gedachten gewisseld. Dit gesprek heeft plaatsgevonden met oog op de veelheid aan te behandelen onderwerpen binnen deze wet, het recht kunnen doen aan de rol als raadslid en de volle agenda's van de raadscommissies. Dit gesprek heeft geleid tot de suggestie om voor 3 themasessies een tijdelijke raadscommissie Omgevingswet in het leven te roepen. Het idee is om in deze tijdelijke commissie informatieoverdracht en oordeelsvorming plaats te laten vinden aan de hand van een bespreknotitie in de vorm van een conceptraadsvoorstel. Op interactieve wijze wordt informatie verstrekt en is men in staat een oordeel te vormen over de onderwerpen. Als gevolg hiervan zou zonder extra behandeling in de commissie Ruimte debat en besluitvorming plaats kunnen vinden in de reguliere raadsvergadering. In nauw overleg met de Agendacommissie ligt er een concept procesvoorstel voor het komende jaar opgesteld, waarin alle wettelijke nog te nemen raadsbesluiten tot 1 januari 2022 zijn opgenomen. Dit is een soort spoorboekje tot aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet. In deze commissie zouden van iedere partij 2 kandidaten en voor het PAB 3 kandidaten zitting kunnen nemen. Op deze wijze is een efficiënte werkwijze bedacht die recht doet aan het onderwerp en de democratische oordeelsvorming, zonder extra belasting van de commissie Ruimte. Het verzoek dat zij overbrengt is dat commissieleden van deze commissie de geschetste werkwijze op korte termijn binnen hun fractie bespreken en goedkeuring hiervan doorgeven aan de griffie. Wethouder VERVER geeft aan dat

indien men wil overgaan tot het instellen van deze commissie men op korte termijn een raadsinformatiebrief inclusief een uitgewerkt procesvoorstel ontvangt.

Het lijkt de heer VAN DEN DOOL goed dit formeel op de juiste wijze af te handelen. Voor het instellen van een nieuwe commissie dient volgens de Gemeentewet een raadsbesluit genomen te worden.

De heer VAN HAL merkt, als lid van de Agendacommissie, op dat er eerder sprake is van een werkgroep om de commissie Ruimte te ontlasten dan van een werkelijke commissie. Alle besluiten worden uiteindelijk in de raad genomen, de werkgroep heeft geen beslissingsbevoegdheid. Hij zal navragen of hier een specifiek raadsbesluit voor nodig is. Hij kan zich niet herinneren dat er voor het instellen van de werkgroep t.b.v. de Omgevingsvisie een raadsbesluit nodig was.

Wethouder VERVER geeft aan dat in de Agendacommissie is besproken dit via een raadsvoorstel vanuit de griffie te beleggen.

De heer HOOGEVEEN vraagt of er in het procesvoorstel ook iets staat over het noodzakelijke tijdsbeslag. De VOORZITTER antwoordt dat dit later aan de orde komt. Wethouder VERVER kan zich voorstellen dat deze efficiency van werken nodig is om de wet binnen de gestelde tijd in te voeren.

07. Regionale aangelegenheden:

-

08. Vaststellen concept Omgevingsvisie.

Na een korte toelichting van wethouder VERVER verzorgt de heer Gabry, Programmadirecteur Omgevingswet, Kuiper Compagnons, een presentatie.

Aansluitend worden de volgende vragen en antwoorden uitgewisseld.

Op de vraag van heer HOOGEVEEN of er in een Omgevingsplan een paragraaf inwonerparticipatie komt/hoort te staan antwoordt de heer GABRY dat er maar op 3 plekken in de wet iets staat over participatie. In het omgevingsplan kan men hierover (beperkt) iets opnemen. Een en ander is gebonden aan bv. indieningsvereisten. Zolang er geen jurisprudentie over is kan men altijd opnemen wat men denkt dat goed is. Verder zijn initiatiefnemers verplicht de eigen participatie te organiseren, waarbij het geen kwaad kan dat men hierin gestuurd wordt.

De heer VAN HAL merkt op dat op 1 van de 3 avonden van de commissie Omgevingsplan een voorstel zal worden uitgewerkt over de vormgeving van de participatie.

Vervolgens verzorgt de heer Wilco van Oosten, strategisch beleidsadviseur ruimtelijke ontwikkeling gemeente/projectleider Omgevingsvisie Papendrecht een presentatie verzorgen.

De heer QUIST mist (als bestuurslid van Tiny House Drechtsteden) tiny houses in de rapportage en Omgevingsvisie en vindt dat deze hier juist in het kader van de participatie

een plek zou moeten hebben en meer aandacht verdient. Tevens vindt hij dat het samenwonen van ouderen en starterswoningen een prominentere plek zouden moeten krijgen.

Op de vraag van heer VAN HAL wanneer eventuele wijzigingen in de Omgevingsvisie ingediend moeten worden antwoordt de VOORZITTER dat dit middels een motie of amendement in de raadsvergadering dient te gebeuren.

Eerste termijn van de commissie

De heer BOERSMA vraagt zich af op welk moment de fracties een *wijzingsvoorstel* kunnen indienen. (Voor of na het vrijgeven voor inspraak en levert men dan een wijzigingsvoorstel in op de visie, op het plan of op beiden? Het is goed dat er nog een brief naar de raad komt waarin het proces wordt geschetst.) Verder informeert hij hoe mensen worden *geactiveerd in te spreken* en wanneer er een *reactie van het college* komt. Hij vraagt een toelichting op de in de brief van de VNG genoemde *minimumeisen* waaraan de gemeente moet voldoen en de door de gemeente in beeld te brengen *ambities, strategie, aanpak en financiële consequenties* en hoe zich dit verhoudt tot het ombuigingsproces. Tenslotte informeert haar naar het *Omgevingsprogramma* en hoe dit zich verhoudt tot de Visie en het Plan en hoe de *herijking* in zijn werk zal gaan.

De heer VAN ERK kan zich namens zijn fractie vinden in de vrijgave van de concept Omgevingsvisie. Er is sprake van een *mooie basis* voor een verder vervolg en hij heeft het vertrouwen dat men hier in de volgende fase verdere stappen in kan zetten. Hij vraagt of de wethouder denkt dat de nieuwe Omgevingswet daadwerkelijk gaat leiden tot een *eenvoudiger en gebruiksvriendelijker stelsel voor het omgevingsrecht* en of er specifieke onderdelen zijn die lastig kunnen worden.

Mevrouw BOKMA kan namens haar fractie met veel van de zaken instemmen, wat men echter *mist is zijn de plannen voor boven de A15 en de Friese polder*. Men verwacht in de definitieve visie een visie op het gebied en de plannen voor de toekomst. Het *tekort aan woningen* is overal groot: ook seniorenwoningen, combinatiewoningen, tiny houses, zorgboerderij, meerpersoonshuishoudens. Bouwen boven de A15 biedt kansen om slim te verplaatsen vanuit de bebouwde kom van Papendrecht, zodat er gebouwd kan worden zonder parken op te offeren.

Mevrouw VAN DER MATTEN spreekt van een mooie visie om Papendrecht aantrekkelijker te maken. Wel maakt haar fractie zich *zorgen* om de (in de tijd van ombuigen, bezuinigingen en coronacrisis) *haalbaarheid* van de zaken die in de visie staan beschreven en hoe participatie ten tijde van deze crisis aangegaan kan worden.

De heer VAN HAL vindt het een goede Omgevingsvisie. Wel heeft hij hierin een aantal *tegenstrijdigheden* gevonden. In de Omgevingsvisie wordt geschreven over een *sterke sociale samenhang*, maar tevens staat er dat 46% van de bevolking zich *eenzaam* voelt. Verder gaat men onderzoeken of *hoogspanningskabels* onder de grond gelegd kunnen worden, terwijl de wethouder eerder heeft aangegeven dat dit, in het kader van de bezuinigingen, maar de vraag is. Hij stelt voor dit, om geen *verwachting te wekken*, uit de visie te halen. Verder stelt hij voor om, naast aandacht voor horeca in het centrum,

aandacht voor *huisvesting voor jongeren* toe te voegen. Tenslotte mist hij in het raadsvoorstel de aansluiting van de *vitale economie met het onderwijs*.

De heer HOOGEVEEN is namens zijn fractie zeer te spreken over de vormgeving van het stuk, over het gevolgde participatietraject en ook over de inhoud is men tevreden: alle essentiële elementen zijn aanwezig zijn in de Visie. Zijn fractie staat achter de geschetste visie en ambities. Inzake de duurzame koers van Papendrecht streeft men naar een krachtige gemeenschap met aandacht voor ontmoeting, verbinding, ontplooiing en een gezonde en veilige leefomgeving. Het vóór inspraak voorleggen van deze visie aan inwoners schept verwachtingen, waarvan de vraag is of we deze ook waar kunnen maken. Tegelijkertijd is er sprake van een omvangrijk ombuigingstraject is, het is voorstelbaar dat aan een belangrijke randvoorwaarde (financieel) om de visie te voldoen niet kan worden voldaan. Hij vraagt de visie van het college hierop: wordt het een visie onder voorbehoud en hoe gaat men dit communiceren? Het PAB vindt dat *verwachtingsmanagement t.a.v. de uitvoerbaarheid* van de visie zeer belangrijk is. Als huidige raad en voor de toekomstige raden is men verantwoordelijk voor een *consistente gedragslijn* (Als men bouwen boven de A15 niet nodig vindt, kan men dit in een volgende raadsperiode niet zomaar veranderen). Aansluitend stelt hij een aantal vragen over het hoofdstuk Vervolg:

Bij regelgeving bouwen wordt uitgegaan van het *ja/mits principe* i.p.v. het nee/tenzij. Hij vraagt hierbij hoe inhoud wordt gegeven aan 'mits'.

Hij vraagt waarom op pag. 53 inzake standplaatsen *winkelcentrum De Meent* niet wordt genoemd. Inzake pag. 62 *Bouwen op het achteraf* vraagt hij zich af of men zijn/haar hele achtererf mag volbouwen. Tenslotte een aantal opmerkingen van tekstuele aard: op pag. 8 staat bij *doorkijk naar de toekomst* een dubbeling van de tekst. Op pag. 35 wordt gesproken over een *winkelpark* dat zijns inziens winkelaanbod moet zijn.

De heer WOLTERS geeft aan dat namens zijn fractie de prachtige en goed leesbare Omgevingsvisie voor inspraak vrijgegeven kan worden.

Mevrouw VAN ENGELLEN zou, zoals de heer Quist al heeft aangegeven, *tiny houses* graag in de Omgevingsvisie terugzien en zou ook meer *specificatie over de alternatieve woonvormen* op prijs stellen. Verder is haar fractie tevreden over de Omgevingsvisie.

Alle fracties spreken hun dank en complimenten uit voor de mooie, goed leesbare Omgevingsvisie.

Beantwoording door het college

Wethouder VERVER dankt voor de complimenten en zal deze aan de betrokkenen overbrengen. Zij merkt op dat *tiny houses* (pag. 29), ouderen huizen en gemengde woonvormen wel genoemd staan. Op de vraag inzake het *toevoegen van wijzigingen* geeft zij aan dat dit in de vorm van een amendement in de komende raadsvergadering kan plaatsvinden. Ook bestaat de mogelijkheid dat het college nota neemt van de aanbevelingen van de commissie en verder gaat met de inspraakprocedure, waarna men de opmerkingen van de commissie en de inspraakprocedure verwerkt in de definitieve versie. Op de vraag van de heer Boersma geeft de portefeuillehouder aan dat wanneer de *inspraakprocedure* is afgehandeld het resultaat hiervan met de voorgestelde wijzingen terugkomt naar de commissie en ter definitieve vaststelling naar de raad. De VNG-

minimumvereisten komen terug in het procesvoorstel, dit is van latere orde en komen in de (eventuele) commissie Omgevingswet terug. Het college heeft voor ogen dat de *Omgevingsvisie jaarlijks aangepast* zal worden, de Omgevingswet moedigt aan een meer frequentie beleidscyclus te volgen. Op termijn zal dit 1 x per 2 jaar zijn. Op de vraag of het met de *Omgevingswet eenvoudiger* wordt verwacht zij dat dit zeker het geval is. Er is sprake van een aanvraagproces waarin duidelijke richtlijnen zijn omtrent afhandelingstermijn en integraliteit in afhandeling en invoering van het digitale stelsel. Of het *eenvoudiger* wordt voor de inwoners zal zeker een afweging zijn in de verdere uitwerking om te komen tot het Omgevingsplan. *Woningen voor senioren en starters* komen terug in de visie en worden uitgewerkt in het Omgevingsplan. De portefeuillehouder begrijpt de *zorg om de ombuigingen/corona crisis en de haalbaarheid van de Omgevingsvisie*. Tegelijkertijd is deze visie echter geen belofte maar een gewenste richting waarheen men wil bewegen. Het geeft richting aan het handelen en helderheid in het wensbeeld van Papendrecht naar externe partners die medebepalend zijn voor de uitwerking (Woonkracht10, etc.). Tegelijkertijd is er het proces, de coronacrisis en de uitkomst van de ombuigingen die (mede)bepalend zullen zijn in de prioritering, volgorde en fasering. Verder is zij het zeker eens met de heer Hoogeveen dat duidelijk *communiceren en verwachtingsmanagement* zeer belangrijk is. Inzake *participatie in deze lastige tijd* geeft de portefeuillehouder aan dat men zich, nu het traject voor de Omgevingsvisie is afgerond, gaat buigen over vervolgstappen voor participatie bij aanvragen. Tenslotte geeft zij aan dat *vitale economie/onderwijs* wel in de Omgevingsvisie staat vermeld, maar dat er in het raadsvoorstel keuzes zijn gemaakt. De opmerking van de heer Van Hal inzake *sterke sociale samenhang en eenzaamheid* is heel terecht, deze zijn beiden helaas echter aanwezig. Het cijfer (46%) is waarschijnlijk wel verouderd.

Wethouder JANSSEN merkt op dat de *tiny houses* vermeld staan op pag. 29 en 76. Inzake het *bouwen op het achtererf* moeten de nadere regels daarover nog worden vastgesteld. Het is niet de bedoeling deze zo te maken dat het volbouwen mogelijk zal zijn. *Bouwen boven de A15* is momenteel nog niet aan de orde is, wel is dit onderdeel van de ombuigingsvoorstellen. Hij kan zich voorstellen dat er een andere lijn kan komen en deze in een latere versie van de Omgevingsvisie kan worden meegenomen. M.b.t. de *hoogspanningslijnen* heeft men bij de Kaderbrief gezegd dit voorlopig niet te doen, in de toekomst is deze mogelijkheid er misschien wel om dit wel te realiseren. Verder geeft de portefeuillehouder aan dat het inzake de *jongerenwoningen in het centrum* de bedoeling is om alle doelgroepen te bedienen, niet alleen in het centrum. Hoe dit uitpakt is afhankelijk van de invulling van het beleid. (Men zou dit kunnen amenderen als het er niet letterlijk genoeg in staat.) *Bouwen ja/mits*: bij het bouwen worden algemene voorwaarden gesteld zonder daarbij aan de voorkant specifieke regels te hanteren. Het kan, *mits* enige kaders die gesteld worden. (Hij geeft het voorbeeld van het stijgerbeleid. De uitwerking van de plannen voor zaken die beschermd moeten worden (bv. de dijkvisie) moeten nog verder uitgewerkt worden.

Inzake de *VNG-minimum vereisten* merkt mevrouw NEDERLOF op dat het spoorboekje dat is gebaseerd op de wettelijke minimumeisen parallel aan dit proces binnenkort langskomt. Inzake de vraag inzake het *Omgevingsprogramma* merkt zij op dat het Omgevingsplan een samenvatting is van alle huidige bestemmingsplannen, daarnaast is er een Omgevingsprogramma waarin wordt opgenomen hoe de ambities uit de visie

bewerkstelligd kunnen worden. Momenteel wordt bekeken welke onderdelen in welke programma's komen, voor een groot deel zal dit bestaand beleid zijn. Vanaf nu gaat men in deze 3 instrumenten denken.

De heer VAN OOSTEN geeft aan dat het gebruik van de term *winkelpark* juist is, omdat De Meent haar naam heeft veranderd naar winkelpark De Meent. Verder merkt hij op dat het *inspraaktraject* een wettelijk verplichting is uit de inspraakverordening, waarbij gebruik wordt gemaakt van de formele publicatiekanalen van de gemeenten en daarnaast sociale media wordt benut om mensen te triggeren. Inspraak is anders dan participeren, bij inspraak heeft men een compleet verhaal voor ogen, terwijl dit bij participatie nog niet het geval is.

De commissie in de tweede termijn

De heer HOOGEVEEN vindt het gezien het belang van het onderwerp belangrijk dit onderwerp goed te behandelen. Hij heeft wethouder Verver horen zeggen dat er 1 keer per jaar geëvalueerd gaat worden en vraagt welke *evaluatiecriteria* gehanteerd zullen worden. Tevens vraagt hij of er na evaluatie een *nieuw participatietraject* wordt gehouden of dat dit alleen voorbehouden is aan de raad. Hij heeft de wethouder horen zeggen dat er een goed *verwachtingsmanagementtraject* uitgevoerd zal worden.

Mevrouw BOKMA vindt het fijn te horen dat de deur voor *bebouwing boven de A15* op een heel klein kiertje staat. Er ligt alleen geen visie wat er wel boven de A15 gebeurt, terwijl *woningbouw* wel nodig is.

De heer VAN ERK meent de portefeuillehouder te horen zeggen dat de visie *geen belofte is, maar richtinggevend*. Hij vraagt zich af of dit klopt, een visie is een statement waar men voor staat. Graag krijgt hij nadere duiding op deze uitspraak.

Met zijn vraag over *financiële haalbaarheid* heeft de heer BOERSMA niet alleen bedoeld of de projecten achter de visie gerealiseerd kunnen worden, maar ook de infrastructuur om de wet in te voeren. Hij vraagt of dit in de *begroting van 2020/2021* wordt meegenomen. Tenslotte heeft hij het *vervolgproces* als volgt begrepen: op 1 oktober wordt de Omgevingsvisie vrijgegeven voor inspraak, het college verzamelt de inspraak, formuleert wijzingen en reacties, begin 2021 volgen de definitieve ronden in de raad, waarbij men amendementen kan dienen.

Beantwoording door het college in tweede termijn

Portefeuillehouder VERVER verwacht niet dat men *evaluatiecriteria* zal formuleren, maar dat men dit aan de hand van de beleidscyclus en wellicht met input vanuit de raad zal doen. Afhankelijk van de onderwerpen zal *participatie* toegepast worden. Zij geeft aan dat het college helemaal voor deze visie staat en hier trots op is, men kan echter niet alles in één keer waarmaken. Hier zit het *verwachtingsmanagement*, de focus en de prioritering. Zij bevestigt dat implementatie *financieel haalbaar* is en dat deze in de begroting is meegenomen. Tenslotte bevestigt zij dat de raad in januari *amendementen* in kan dienen, daarnaast kan men dit ook op 1 oktober doen. De voorkeur van het college gaat uit naar het vrijgeven van de visie voor inspraak.

De heer HOOGEVEEN merkt ter interruptie op dat iedere fractie het recht heeft een raadsvoorstel te amenderen.

Portefeuillehouder VERVER bevestigt dat de commissie niet gaat over het al dan niet amenderen, wel kan men een adviserende rol spelen.

De commissie adviseert aansluitend de onderhavige stukken als bespreekstuk door te leiden naar de gemeenteraad.

09. Concept RES Drechtsteden.

De heer Willy Verbakel, voorzitter Drechtsteden Energie, spreekt in en gebruikt hierbij een presentatie.

Ik ben Willy Verbakel, ik ben voorzitter van Drechtse Energie, een corporatie gericht op het tot stand brengen van duurzame energie, samen met burgers, als mede eigenaar.

- Lid van Energie Samen een netwerk van meer dan 500 coöperaties
- Meer dan 500 leden. Ruim zestig in Papendrecht
- Zonnedaken in Dordrecht en Papendrecht
- Wij gaan deelnemen aan de windmolen op de Krabbegors

Vooraf

- Goed dat er weer een stap wordt gezet
- De urgentie voor transitie blijft hoog
- Werk de ambitie voor grootschalige duurzame energie uit
- Denk daarbij verder dan 2030, want RO-procedures vragen veel tijd
- Wij helpen graag bij de verdere uitwerking, participatie en realisatie.

NVDE winstwaarschuwing Zon op Dak

- Onderschrijft de noodzaak om het dakoppervlak zoveel mogelijk te benutten
- De RES-regio's schatten de realisatiesnelheid te rooskleurig in. Dit geldt ook voor de Drechtsteden
- Daarom aanvullend landelijk beleid voor zon-op-dak nodig
- Het gaat dan om een mix van financiële stimulering en verplichtingen
- Extra eisen aan nieuwbouw zodat daken 'geschikt voor zon' zijn
- Het opnemen verplichting van zon op bedrijfsdaken met 7 jaar

Grootschalige duurzame energie

- Zonneparken prima. Maar de oppervlakte van onze regio is beperkt
- Windenergie vraagt minder ruimte en is kostenefficiënter
- Als het kan kies voor een combinatie. Beter voor het netwerk.
- Verlang als gemeente van initiatiefnemers dat zij de burgers laten meedoen, zoals ook in het klimaatakkoord opgenomen.
- Werk samen met de RES-Alblasserwaard voor een optimale invulling
- Maak samen met natuurgroepen een impactstudie voor natuur in de Drechtsteden, Alblasserwaard en Hoekse Waard. Vogels en vleermuizen kennen geen grenzen. Schakel SOVON of Vogelbescherming in.

Vervolgens houdt de heer Frits Lakemeier Drechtse Stromen een betoog:

Ik zet een bouwhelm op met een planeet erop, want ik voel mij namelijk een bouwer aan een duurzame toekomst. Alhoewel de aanleiding niet zo leuk is probeer ik het verhaal toch leuk te maken. Ik hoorde bij het punt Omgevingsvisie dat u streeft naar een duurzame toekomst met een krachtige gemeenschap. Ik dacht er even over na en toen dacht ik: 'zou het niet gaan om een fijne en leefbare toekomst voor volgende generaties, met een duurzame gemeenschap?'

En ik zit hier om elkaar aan te moedigen, want elkaar de put in praten helpt niet. Aanmoedigen om elkaar met enorme kracht te helpen in grote veranderingen. Het klimaatvraagstuk en de energietransitie zijn slechts 2 van de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties. Het is dus een enorme, globale uitdaging, waar we niets meer kunnen doen dan ons lokaal inzetten om daar aan bij te dragen.

Als we kijken naar de klimaatimpact van de Nederlandse consumptie van ons als 17 miljoen burgers, dan verbruiken wij met elkaar 3,5 planeet. En daarmee behoren wij als 1 van de 10 meest klimaatvervuilende gemeenschappen in de wereld. Toen ik daar in 2014 achter kwam voelde ik me beschaamd en gegeneerd, maar ik was ook onbekwaam, ik wist het niet. En ik ging mijn eigen klimaatafdruk meten, mijn voetafdruk. Ik zat nog net boven die 3,5 en vond dat heel erg ongemakkelijk. Want hoe moet ik dat uitleggen aan mijn kinderen? Hoe moet ik uitleggen dat mijn verbruik oneerlijk is en dat dat zich niet verhoudt tot toekomstige generaties en ook niet tot andere mensen op aarde?

Het schudde mijn leven op, mijn kussen waar ik redelijk rustig en comfortabel op lag was even geschokt. Het zette mij aan tot verandering, want zo zit ik dan ook in elkaar. Ik ben op zoek gegaan naar een slimme en effectieve manier om mijn klimaatafdruk naar beneden te krijgen. Dat behelst allerlei aspecten van voeding, tot consumptie, wonen en reizen. Alles wat we met z'n allen doen in het leven.

Voor mijn woning kwam ik toevallig terecht bij iemand van de stichting Drechtse Stromen. Met mijn 20 burens, want ik koos meteen voor een gemeenschappelijke aanpak, hebben wij een gezamenlijk traject gedaan om onze woningen van begin jaren 60, met energielabel G, te gaan beetpakken. En met 20 burens was dat fantastisch leuk! We hebben enorm genoten, leuk samengewerkt en iedereen heeft een thema beetgepakt. En we zaten binnen 2 jaar op energielabel B!

Ik kon op mijn eigen dak net niet genoeg zonnepanelen kwijt en die drang om naar klimaatneutraal te gaan heeft me aangezet om het eerste gemeenschappelijke zonnestroomdak in de Drechtsteden te realiseren op het dak van het gemeentehuis in

Zwijndrecht. Daar is de eerst corporatie opgericht: Zon op Zwijndrecht, ik ben daar ook voorzitter van geworden.

Voor mijn restimpact, naast mijn woning, kwam ik terecht bij de Stichting Klimaatgesprekken. Waar burgers onderling het hebben over dat gesprek met jezelf over je eigen persoonlijke impact van eco naar ego. En ik ben klimaatcoach geworden en help ook anderen die reis aan te gaan. Het is ongeloofelijk leuk, mooi en zinvol!

Twee maanden geleden kwam ik toevallig terecht in de wijk Oosterwold, één van de grootste projecten in het kader van het experiment van de Omgevingswet, met maximale ruimte voor de nieuwe inwoners om hun wijk vorm te geven. 15.000 Woningen, u moet daar eens gaan kijken (nee, u moet niets), het is daar fantastisch! U gaat daar denk ik iets fantastisch zien wat u nog nooit ergens in Nederland gezien heeft. Heel duurzaam, heel sociaal, ongeloofelijk mooi en groen.

Willy Verbakel noemde de zonnedaken al, gemeenschappelijke zonnestroominstallaties. Ik heb inmiddels bijgedragen en 9 projecten in de Drechtsteden mogelijk begeleiden. Ik ben coördinator Zon van 90 energiecorporaties in Zuid-Holland en ben landelijk actief in de koepelcorporatie Energie Samen.

Ik wil u vragen als overheid samen te werken, maar ook het goede voorbeeld te geven. En ik spreek u daarom ook individueel aan: als ambtenaar, als bestuurder en als raadslid. Kijk eens naar uw persoonlijke voetafdruk en ga eens na hoe u deze kunt verlagen. Als u alleen maar naar het thema opwek kijkt: hoe wekt u uw eigen energie op? Doet u dat in uw eigen woning, of doe dat in een buurt. Ga a.u.b. op zoek, ga met anderen praten en laten we samenwerken. U bent van harte welkom.

Nog 1 ding over geld en ook woonlastenneutraal van de Energietransitie, het komt ook terug in de RES. Ik heb daar moeite mee. Moet ik aan mijn kinderen uitleggen dat ik geen maatregelen heb genomen aan mijn woning omdat het niet woonlastenneutraal was? Ik kan dan niet uitleggen. Ik kan ook niet uitleggen dat we, als we niets doen, over 30 jaar structureel 5 keer zoveel geld kwijt zijn aan klimaatschade en klimaatadaptatie, als we zo door blijven gaan. We moeten het niet vergelijken met onze huidige woonlasten. We moeten het vergelijken met wat er gebeurt als we niets doen!

Ik wens u veel succes, ik hoop u graag te zien en goede reis op weg naar klimaat neutraal.

De heer P. STREMLER vraagt de heer Verbakel waar zijn opmerking dat het warmtenet niet toereikend is (waar men in de Drechtsteden flink op inzet) op gebaseerd is en of hij het afgezien van dijkwoningen ook over andere wijken heeft.
De heer VERBAKEL heeft het ook over andere wijken. Een grootschalig netwerk is relatief duur, terwijl het met meerdere bewoners samen goedkoper en duurzamer kan

zijn. Er zijn nog andere gezamenlijke mogelijkheden dan een eigen warmtepomp, waarbij men minder afhankelijk is van grootschalige netwerken. Hij gelooft niet dat in Papendrecht 80/90% aan te sluiten valt op een grootschalig netwerk. Voor intensief bebouwde gebieden en grootschalige gebouwen is dit een prima oplossing, voor anderen te duur.

De heer STREMLER stelt voor dit op een later moment mee te nemen in de raad.

Aansluitend hierop wordt er een presentatie verzorgd door Joey Reedijk, Programmamanager RES.

De heer WOLTERS merkt op dat er tijdens de Algemene Beschouwingen door de VVD een motie is ingediend om toch weer te onderzoeken of kernenergie in Nederland mogelijk is. Hij vraagt of dit van invloed kan zijn.

De heer REEDIJK antwoordt dat er op dit moment 3 locaties zijn waar een kerncentrale gebouwd mag worden. Dat er nog niet meer kerncentrales zijn heeft alles te maken met de economische haalbaarheid. Bij de vraag of het invloed heeft op de concept RES kijkt hij naar de opdracht die is neergelegd bij de 30 energieregio's waar invulling aan gegeven moet worden. Het bouwen van een kerncentrale duurt gemiddeld 20-30 jaar, terwijl dit ook de exacte afschrijftermijn is voor een windmolen. Verder zal de concept RES iedere 2 jaar geactualiseerd worden, als op basis van voortschrijdend inzicht blijkt dat de windmolens niet meer nodig zijn kan de raad beslissen deze niet te bouwen of weg te halen. Er is geen reden om niets te doen, maar men moet wel oog houden voor ontwikkelingen.

Eerste termijn van de commissie

Mevrouw VAN ENGELLEN vraagt of de 4 *mogelijkheden voor financiële participatie* inwoners stimuleren iets te ondernemen en of er voor *eigenaren van koopwoningen die zelf niet over budget beschikken* ook mogelijkheden bestaan.

De heer WOLTERS kan zich namens zijn fractie op hoofdlijnen vinden in de concept RES. Hij zou graag weten *wat één en ander betekent voor Papendrecht*.

De heer STREMLER vraagt zich af of de portefeuillehouder (met het oog op de ombuigingen) de *doelen in de RES realistisch* acht. Hij leest niets over het *koelen van huizen*, alleen over het isoleren van huizen (airco's zijn -i.v.m. de hoge energievraag- slecht voor het klimaat). Hij begrijpt dat er in de Transitievisie 2.0 een verdieping komt op koelen en vraagt hier een korte toelichting op. Voor duurzaam opwekken van elektriciteit spreekt de RES over *zon op dak en in restruimten*, het PAB staat volledig achter zon op dak. De ambitie van 0,84 Peta joule om meer duurzame energie op te wekken komt neer op 13 grote windmolens van 240 meter hoog of 500 voetbalvelden zonnepanelen. Zijn fractie staat achter de ambitie, maar vraagt zich af *waar en of dit te realiseren is*. Zon en wind zijn daarnaast geen stabiele energiebronnen. In de RES wordt aangegeven dat *opslag* belangrijk is, verder wordt hier niets concreets over gezegd. Hierop vraagt hij een toelichting.

De heer VAN HAL kan zich goed vinden in de concept RES en sluit zich aan bij de vraag of de *ambities reëel en haalbaar* zijn. Naast duurzame energie vindt zijn fractie een goed landschap ook belangrijk en is daarom benieuwd naar *natuurimpactstudies*. Verder

vraagt hij een toelichting op het *verplichten van zonnepanelen op bedrijfsdaken*. Vanaf 1 januari is er een Bouwbesluit waar bij nieuwbouw bijna energie neutrale gebouwen gebouwd moeten worden. De verplichting van bedrijfsdaken kan wellicht in de Omgevingsvisie worden meegenomen.

De heer VAN DEN DOOL dankt de heren voor hun duidelijke inbreng. Hij is benieuwd hoe het *proces* in Papendrecht meer vormgegeven gaat worden en hoe het aan de realisatie gaat bijdragen. Hij vraagt of men het in de RES genoemde *energiespel* ook voor de inwoners van Papendrecht kan inzetten. Hij vraagt waarom de RES uitgaat van de enorme windmolens (240 meter hoog), waarom er niet is gekeken naar *kleinere windmolens* en of deze windmolens ook elders zouden kunnen staan (bv. in de Noordzee). In de bijlage wordt gesproken over windmolens op *rangeerterrein Kijfhoek* en over de Rijksregels die plaatsing daar moeilijk maken. Hij vraagt wat de portefeuillehouder ervan vindt om *windturbines* mee te nemen in deze RES. De RES laat zien dat veel oplossingen inwoners minder direct raken, andersom is dit bij de warmtevisie heel erg het geval. Hij vraagt of er een *stappenplan* is voor het in Papendrecht realiseren van ca. 1.200 woningen verwarmd met warmtenetten. De opgave zonnepanelen in eerste instantie op grote daken en vervolgens op/in restruimten vertaald naar Papendrecht komt uit op 20 hectare/40 voetbalvelden. Hij vraagt of er in dit kader een verkenning komt van de mogelijkheid van de *daken, de restruimte en zonnepanelen langs de zuidkant van de A15*.

Mevrouw BOKMA kan namens haar fractie de uitgangspunten van de RES onderschrijven, maar vraagt zich af wie de *rekening* gaat betalen. Zij vraagt de wethouder aan te geven hoeveel woningen in Papendrecht aangesloten worden op het warmtenet, of dit ook *koopwoningen* zijn en hoe een *eerlijke prijs voor warmte* wordt gewaarborgd. Het moet voor de burger (zeker voor een koopwoning) een besparing opleveren. Tenslotte merkt zij op dat de grootste ellende die inwoners van *windmolens* ondervinden de *slagschaduw* is. Zij roept op om rekening te houden met de groots mogelijke schaal voor de slagschaduw. Verder mist zij naast de warmtenetten/pompen de *andere mogelijkheden* en vraagt waarom er alleen wordt gefocust op warmtepompen/netten.

De heer VAN ERK geeft aan dat zijn fractie zich kan vinden in de inhoud van de RES. Net als andere fracties vraagt ook hij zich af of het in de toekomst gaat lukken om de verschillende wijken *aan te sluiten op het warmtenet*. Met het bod en de ambitie neemt de regio haar verantwoordelijkheid en vanuit zijn partij wenst men zich in te spannen vanuit de overtuiging op deze wijze bij te dragen aan een hoger doel, nl. de aarde als rentmeester op een goede wijze door te geven aan een volgende generatie.

De heer BOERSMA sluit zich aan bij het door de heer Van Erk genoemde doel om volgens de Bijbelse opdracht invulling te geven aan het rentmeesterschap. Zuinig omgaan met de schepping impliceert dan ook streven naar een duurzame energievoorziening. Men kan zich op hoofdlijnen vinden in de ambitie en manier waarop de regio dit wil realiseren. Hij kijkt uit naar *participatietraject* en vraagt wat dit concreet inhoudt voor de *Papendrechtse inwoners* en hoe er wordt omgegaan met de *weerstand* die in de samenleving zal heersen. Verder vraagt zijn fractie zich af hoe de *ruimtelijke impact* zich verhoudt tot overige ambities en welke ruimte de gemeente heeft eigen keuzes en afwegingen te maken. Tenslotte vraagt hij of het college *voorkeur voor bepaalde vormen van energieopwekking* heeft en of er vormen zijn die onbespreekbaar

zijn. Inzake de optimale invulling van de ambitie lijkt het zijn fractie zinvol *samen te werken* met de Alblasserwaard.

Beantwoording door het college

Portefeuillehouder JANSSEN weet dat er mensen zijn die gebruik maken van de *verschillende regelingen*. Wat de *RES voor Papendrecht* betekent is afhankelijk van wat de raad hiervan vindt en van de verdere uitwerking en onderzoeken. Wat het precies betekent is nog niet duidelijk en is afhankelijk van hoe het NPRES omgaat met het bod. Of de *windmolens in de Noordzee* mogelijk zijn is ook nog niet duidelijk. De vraag of de *doelen aan de onderkant realistisch* zijn antwoordt de portefeuillehouder bevestigend, ook HVC en Stedin zijn deze mening toegedaan. Op de vraag of investeerders klaar staan voor een warmtenet geeft hij aan dat HVC een *garantstelling* van alle deelnemende partijen heeft gekregen om in de komende 8-9 jaar 500-600 miljoen te investeren in een warmtenet. Tevens staat de toezegging vanuit de Raad van Commissarissen van Woonkracht10 klaar om in de komende 15 jaar t.b.v. de *verduurzaming van de woningvoorraad* ca. 300 miljoen te investeren. In Papendrecht gaat men de komende 5 jaar aan de slag met 830 sociale woningbouw woningen. Als bijvangst probeert men particulieren te verleiden mee te doen. Voor het lopende onderzoek dat gaande heeft men in de komende 10 jaar 15-21 Fte nodig om dit voor elkaar te krijgen. Woonkracht10 staat 'al te wachten' om verschillende clusters in het warmtenet te krijgen. Het is voor de gemeente vooralsnog lastig de *regierol* in te vullen. Men probeert deze in te vullen, maar is ook bezig met de ombuigingsopgave. Vanuit de regio is men volop bezig om oplossingen te vinden, financieel en op de arbeidsmarkt, die bewogen moet worden om de juiste mensen te vinden om dit proces te begeleiden. Of de *doelen realistisch* zijn kan de portefeuillehouder niet direct beantwoorden, dit is o.a. afhankelijk van hoe de raad met de ombuigingsoperatie omgaat. Inzake het *koelen van huizen* geeft hij aan dat men in de Transitievisie Warmte gericht in zal gaan op de wijkaanpak. M.b.t. de *restopslag* zijn er zoektochten gaande om te kijken hoe de energie opgeslagen gaat worden. Het *verplichten van zon op bedrijfsdaken* is nog niet mogelijk is, hij gaat liever uit van verleiden. Inzake het *verdere proces* gaat men nu aan de slag het participatietraject vorm te geven, in de loop van het volgend jaar wordt de Regionale Energie Strategie vastgesteld en gaat men daarmee aan de slag. Met oog op het *samenwerkingsverband Alblasserwaard* geeft de portefeuillehouder aan dat men t.b.v. het plaatsen van windturbines of zonnepanelen boven de A15 samen het onderzoek gaat doen (minimaal met de gemeente Molenlanden). De *veiligheidsregels aangaande de windturbines op de Kijfhoek* zijn vanuit Papendrecht lastig te bepalen. De *hoeveelheid daken/restruimte* wordt momenteel in de onderzoeken naar restruimte uitgewerkt. Verder heeft het college geen *voorkeur voor energievormen*, er wordt gestart met een warmtenet met de bedoeling dit later op een geothermische bron aan te sluiten. Men denkt echter niet 80-90% niet op het warmtenet aan te zullen sluiten, maar zou blij zijn met 20-30% in de komende 10 jaar. Het is echter niet ondenkbaar dat er andere energiebronnen voorbijkomen, de voorspelling is dat dit de komende 10-15 jaar voor woningen niet echt een oplossing is. De focus ligt op het warmtenet, waarbij het bod van belang is. De manier waarop men in de regio omgaat met de warmtevoorziening zal in de Transitievisie Warmte 2021 aan bod komen.

Mevrouw GROFFEM merkt inzake de *financiële participatiemogelijkheden* op dat de eerste van de 4 mogelijkheden, mede eigenaarschap, in Papendrecht al is ingezet in de vorm van Zon op dak op het sportcentrum, waar 60 gezinnen hebben geïnvesteerd in zonnepanelen. De overige 3 vormen worden meegenomen in het participatietraject om te zien of hier interesse voor is.

De heer REEDIJK geeft aan dat er voor *inwoners met kleine portemonnee of helemaal geen mogelijkheden* met een gebiedsfonds kunnen werken. Dit behoeft geen investering van inwoners, de gemeente participeert terwijl de baten ten goede komen aan de inwoners. Daarnaast zijn nog veel andere vormen van participatie mogelijk.

De insprekers in tweede termijn:

De heer VERBAKEL geeft aan dat het *mede eigenaarschap* al mogelijk is vanaf € 250,- en men kan deelnemen aan een traject. Verder vindt hij dat de comfortkant van de maatregelen (bv. van isoleren) in deze discussie extra mag worden benadrukt. Voor mensen met een laag inkomen zou de overheid/gemeente iets extra's kunnen doen. Wat betreft het koelen merkt hij op dat warmtepompen meteen koelen, ook dit is belangrijk om over na te denken. De reden waarom er wordt gekozen voor *grote windmolens* is omdat voor subsidiesystemen kleine windmolens niet rendabel zijn. Van grote windmolens zijn er minder nodig door de grote opbrengst. I.v.m. *de slagschade* geldt momenteel dat men maximaal 32 uur per jaar last mag hebben van de slagschade, in de praktijk kan dit opgelost worden door de molen vaker stil te zetten. Overlast valt in de praktijk mee. Op de *Kijfhoek* is het probleem dat er ook woningen staan, zodat de windmolens dichtbij het rangeerterrein zouden komen te staan. Omdat de normen streng zijn heeft ProRail een sterke positie om zaken tegen te houden. De kans om daar de komende jaren windmolens te plaatsen schat hij op 0.

De heer LAKEMEIER geeft aan dat hij/Drechtse Stroom in de komende periode graag een rol speelt bij overleg met burgers/participatie. In plaats van de top-down benadering die burgers vaak ervaren vanuit de overheid is hij van mening dat men het prettiger vindt ervaringen van medeburgers te horen. Men heeft de opgave elkaar te vertellen hoe het in elkaar zit en wat men er individueel aan kan doen. M.b.t. het *verplichtstellen van zonnepanelen* op daken merkt hij op dat de norm naar bijna energieneutraal niet helpt. Bij heel veel nieuwbouw ziet men dat er slechts enkele panelen op komen en dat de rest van dak onbenut blijft. Het is wel zinvol te onderzoeken dat het bouwbesluit bij grote daken aangeeft dat er onvoldoende ruimte in de draagconstructie is om panelen mogelijk te maken. Hij raadt aan hier in bestemmingsplannen en met projectontwikkelaars naar te kijken. Tenslotte merkt hij in het kader van *solidariteit en eerlijk* op dat er niets eerlijk is aan deze klimaattransitie en het feit dat alles wat wij consumeren uit het buitenland komt. In de regionale opgave zit de uitdaging om ons energiegebruik lokaal te realiseren.

De commissie in tweede termijn:

De heer STREMLER hoort de wethouder zeggen dat er geen capaciteit is om uitvoering te geven aan de RES, maar dat de heer Reedijk is bezig is met een lobby bij het Rijk zodat er wel capaciteit beschikbaar komt. Dit terwijl men weet dat het Rijk 4,5 miljard aan subsidies uitgeeft voor fossiele energie en 3,5 miljard aan Schiphol en ondertussen

spreekt over de klimaatdoelstellingen. Hij roept hiervoor alle fracties op die deelnemen in het kabinet.

De VOORZITTER vat samen dat de commissie zich in hoofdlijnen kan vinden in de concept RES, maar vooral vraagtekens heeft bij de haalbaarheid en betaalbaarheid en wat dit betekent voor Papendrecht.

De commissie adviseert aansluitend de onderhavige stukken als bespreekstuk door te leiden naar de gemeenteraad.

10. Bebouwde kom.

De commissie adviseert de onderhavige stukken als bespreekstuk door te leiden naar de gemeenteraad.

11. Vaststelling bestemmingsplan 'Kombuis'.

De commissie adviseert de onderhavige stukken als bespreekstuk door te leiden naar de gemeenteraad.

12. Sluiting.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter om 23.45 uur de vergadering onder dankzegging aan eenieder voor diens inbreng.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raadscommissie ABZ op

Mevr. C.G.M. Bus
(griffier)

de heer R. Lammers
(voorzitter)

Lijst met toezeggingen

1. Dranghekken t.b.v. evenementen.
Portefeuillehouder JANSSEN
De portefeuillehouder informeert naar het verhuren/beschikbaar stellen van dranghekken.
2. Met kroos bedekte sloten.
Portefeuillehouder JANSSEN
De portefeuillehouder zegt in het kader van de met kroos bedekte sloten toe hier schriftelijk op terug te komen.
3. Proces Omgevingswet
Portefeuillehouder VERVER
Wethouder VERVER geeft aan dat indien men wil overgaan tot het instellen van deze commissie men op korte termijn een raadsinformatiebrief inclusief een uitgewerkt procesvoorstel ontvangt.